Č.j. VP/S 54/03-160 V Brně dne 30. října 2003

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 8.4. 2003 na základě žádosti České republiky - Ministerstva životního prostředí ČR, ze dne 3.4. 2003, č.j. 816/300/03, podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 18 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, ve věci povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro program „5.2. Program zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí“, rozhodl podle § 6 odst. 3 písm. b) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů, takto:

Výjimka ze zákazu veřejné podpory pro program označený v Přílohách I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR, platných od 1. 1. 2003 s názvem „5.2. Program zavádění systému řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí“, ve formě přímého poskytnutí finančních prostředků

s e p o v o l u j e

za těchto podmínek:

1. Investicemi oprávněnými k podpoře jsou investice, které jsou nezbytně nutné ke splnění cílů ochrany životního prostředí. Podpora může být poskytnuta na náklady na převod technologie na základě získání provozních licencí či patentovaného nebo nepatentovaného know-how, za předpokladu, že tato nehmotná aktiva budou využívána výhradně příjemcem veřejné podpory, bude na ně pohlíženo jako na amortizovatelné statky, budou zahrnuta do aktiv příjemce veřejné podpory a budou užívána v podniku, který obdržel veřejnou podporu, po dobu nejméně 5 let. Pokud budou tato nehmotná aktiva zakoupena od třetích subjektů, musí být pořízena za tržních podmínek.
   Náklady oprávněné k poskytnutí podpory musí být vypočítány bez započtení výhod vzniklých ze zvýšení kapacity, z úspor nákladů a vedlejší výroby během prvních 5 let existence investičního projektu.
2. Výše uvedená podmínka bude obsažena ve znění programu označeném v Přílohách I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze

Státního fondu životního prostředí ČR, platných od 1. 1. 2003, s názvem „5.2. Program zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí“.

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 9.1. 2003 žádost o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejné podpoře“), kterou podala Česká republika - Ministerstvo životního prostředí ČR.

I. *Podklady pro rozhodnutí*

Při posuzování žádosti vycházel Úřad z následujících podkladů :

1. žádosti o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře
2. přílohy k žádosti o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře
3. Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky
4. Příloh I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky platné od 1. 1. 2003.

II. *Údaje získané z žádosti o povolení výjimky*

- poskytovatelem podpory je Česká republika - Ministerstvo životního prostředí ČR
- ministerstvem odpovědným za poskytnutí podpory je Ministerstvo životního prostředí ČR
- kontaktní osobou je Ing. Pavel Labounek, náměstek ministra a ředitel sekce politiky životního prostředí
- název programu podpory zní: „5.2. Program zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí“ (dále jen „Program podpory“)
- základem pro poskytování podpory jsou Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky na opatření v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie platné od 1. 1. 2003
- jedná se o program na podporu zavádění systému řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí
- formou poskytnutí podpory je poskytnutí dotace
- přesný popis pravidel a podmínek pro poskytnutí podpory je uveden v Přílohách I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky na opatření v rámci Státního programu na podporu úspor energie platných od 1. 1. 2003
- jedná se o horizontální podporu v oblasti životního prostředí
- Programy podpory jsou časově omezeny na dobu 2 let
- přibližný počet příjemců podpory je podle Programu podpory 10 až 50 ročně.

III. *Vymezení účastníka řízení*

Jediným účastníkem řízení o povolení výjimky je v souladu s § 3 písm. c) ve spojení s § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře Česká republika - Ministerstvo životního prostředí ČR.

IV. *Vymezení pojmu*

„Malým a středním podnikem“ se rozumí podnikatel, který podniká a má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky a který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců, má čistý obrat za poslední účetně uzavřený kalendářní rok nepřesahující 1 450 mil. Kč nebo celková aktiva nepřesahující 980 mil. Kč a který splňuje podmínky nezávislosti. Nezávislostí se rozumí stav, kdy žádný jiný subjekt, který nesplňuje definici „malého a středního podniku“, nemá 25% nebo vyšší podíl na základním kapitálu či hlasovacích právech podnikatele naplňujícího definici „malého a středního podniku“. Pro výpočet výše uvedených hodnot se sčítají hodnoty týkající se „malého a středního podniku“ a všech dalších osob, které tento podnikatel přímo nebo nepřímo ovládá prostřednictvím 25% nebo vyššího podílu na jejich základním kapitálu nebo hlasovacích právech.
Pokud celková aktiva podnikatele v okamžiku závěru 12-ti měsíčního zúčtovacího období překračují nebo nedosahují stanovenou hranici počtu zaměstnanců nebo stanovených finančních kritérií, vede to k získání nebo ztrátě statutu „malý a střední podnik“ pouze opakuje-li se tento jev ve dvou po sobě následujících zúčtovacích obdobích.

V. *Charakteristika Programu podpory*

Cílem Programu podpory je podpora zavádění systému řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí především v malých a středních podnicích a dále ve zdravotnictví a službách. Podmínkou pro poskytnutí podpory je zavedení a certifikace systému :
- EMS podle ISO 14 001,
- EMAS
- EMS podle ISO 14 001 a zároveň EMAS,
- Integrovaného systému řízení jakosti podle některé z norem řady ISO 9000 a EMS podle ISO 14 001/EMAS,
- Integrovaného systému řízení jakosti podle některé z norem řady ISO 9000 a EMAS,
- Integrovaného systému řízení – kombinace ISO 9000/ISO a 14001/EMAS

Žadatel se může ucházet o dotaci na :
- zavádění systému (krytí části nákladů na konzultační služby přímo směřující k zavedení systému
- certifikaci/ověření, tj. krytí části nákladů na certifikaci/ověření pověřenou organizací, a to i v případě, že tato služba bude poskytnuta několika (pověřenými) subjekty (k tomu může dojít zejména v případě certifikace dle některé z norem ISO a ověřování dle EMAS),
- prokazatelné náklady vzniklé tím, že systém je zaváděn svépomocí jedním nebo více zaměstnanci podniku.

Úspěšná certifikace/ověření je podmínkou podpory z Programu podpory. To znamená, že žadatel, který chce pouze zavést systém bez certifikace/ověření, nemůže dotaci získat.

Kriteria pro výběr akcí k podpoře jsou stanovena takto:
a) měrné investiční náklady na zavedení systému EMAS vztažené na jednotku znečištění (ekologický přínos je vyjádřen v peněžních jednotkách jako míra odvrácených poplatků za znečištění životního prostředí),
b) velikost podniku s prioritou podniků o velikosti a) 25 – 500 zaměstnanců, b) 0 – 25 zaměstnanců
c) regionální priority ochrany životního prostředí.

Program podpory je určen pro všechny příjemce (obce, rozpočtové organizace, jiné nepodnikatelské subjekty, právnické osoby) s výjimkou obyvatelstva (fyzických osob nepodnikajících). Pravidla týkající se veřejné podpory se vztahují pouze na ty části Programu podpory, které za splnění ostatních předpokladů poskytují zvýhodnění určitému podnikání (viz dále). Podnikatelským subjektům je v rámci Programu podpory poskytována veřejná podpora ve formě přímého poskytnutí finančních prostředků.

VI. *Právní analýza*

V § 1 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že tento zákon upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (Sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, dále jen „Evropská dohoda“). Čl. 64 odst. 1 bod (iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží.
Čl. 64 odst. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č. 1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé ze dne 24.6.1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bod (iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO (dále jen „Prováděcí pravidla“)).
Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů veřejných podpor s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel čl. 92 Smlouvy o založení ES, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora ES a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.
V § 3 písm. a) zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků.
V § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie, je neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. V § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že zákaz veřejné podpory podle odst. 1 platí pokud tento zákon nestanoví jinak, nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.
Zákaz poskytování veřejné podpory stanovený v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře a povinnost poskytovatele nebo navrhovatele veřejné podpory podat žádost o povolení výjimky podle § 6 zákona o veřejné podpoře se nevztahují na podpory malého rozsahu, vymezené v

§ 4 odst. 1 písm. a) zákona o veřejné podpoře. Jedná se o poskytování veřejných podpor, jejichž výše nepřekročí v období tří let ode dne prvního poskytnutí podpory malého rozsahu částku v Kč odpovídající 100 000 EUR v přepočtu kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou platným ke dni prvního poskytnutí veřejné podpory malého rozsahu.
Vzhledem k tomu, že:

a) se jedná o podporu poskytovanou Českou republikou - Ministerstvem životního prostředí České republiky, které je poskytovatelem veřejné podpory v souladu s § 3 písm. c) zákona o veřejné podpoře,
b) tato podpora může zvýhodnit určité podnikání, neboť umožní příjemci veřejné podpory snížit náklady na realizaci projektu, které by musel na tento projekt vynaložit, čímž je příjemci podpory poskytnuta výhoda na úkor jiných konkurujících společností,
c) hrozí narušení hospodářské soutěže, neboť poskytnutí podpory povede k posílení finanční pozice a rozšíří finanční možnosti příjemce podpory tím, že mu umožní snížit náklady na realizaci investice, vzhledem k jeho konkurentům, kteří podporu neobdrží,
d) poskytnutím výhody může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie tím, že umožní příjemci podpory omezit vynaložené náklady ve srovnání s náklady, které by nesli ostatní soutěžitelé při realizaci podobného nebo stejného projektu, čímž může být omezen přístup konkurentů příjemce ze zemí EU na relevantní trh,

jde o veřejnou podporu splňující znaky uvedené v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře, která je obecně zakázaná, pokud zákon o veřejné podpoře nestanoví jinak nebo nebude povolena výjimka.

Při posuzování slučitelnosti výše uvedené veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody je třeba postupovat v souladu s následujícím předpisem ES, jímž je:

Pravidla Společenství pro veřejnou podporu na ochranu životního prostředí – publikovaná v Official Journal C 37, 3.2.2001 (dále jen „Pravidla“)

Pravidla v čl. 6 stanoví, že ochranou životního prostředí je jakákoli činnost určená k ozdravění okolí nebo přírodních zdrojů nebo zamezení jejich poškození, nebo k podpoře účinného využívání těchto zdrojů.

Pravidla se podle čl. 7 vztahují na podporu ochrany životního prostředí ve všech oblastech spadajících pod Smlouvu o založení ES, včetně veřejné podpory, s výjimkou oblastí pokrytých obecnými zásadami Společenství o veřejné podpoře v zemědělství.

Podle čl. 20 Pravidel není podpora oprávněná, pokud jsou investice určeny k tomu, aby společnosti dosáhly souladu s novými nebo existujícími technickými normami Společenství. Podpora může být poskytnuta zpravidla pokud slouží jako pobídka k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí, než která je stanovena normami Společenství. Za situaci, kdy je překročena úroveň stanovená normami Společenství může být považován i stav, kdy se stát rozhodne přijmout normy přísnější, než jsou normy Společenství, nebo při neexistenci norem Společenství v příslušné oblasti.
S ohledem na výjimečné problémy malých a středních podniků je možné poskytnout pomoc malým a středním podnikům k tomu, aby dosáhly souladu s novými normami Společenství, a to po dobu tří let od přijetí těchto norem.

Dle čl. 29 Pravidel může být investiční podpora umožňující firmám plnit vyšší normy, než jsou příslušné normy Společenství, poskytována do maximální výše 30% investičních nákladů zakládajících právo na poskytnutí podpory. Tyto podmínky se rovněž vztahují na situace, kdy firmy investují při neexistenci povinných norem Společenství, nebo kdy musejí investovat, aby splňovaly národní normy přísnější než normy Společenství.

Podle čl. 34 Pravidel v regionech přicházejících v úvahu pro regionální podporu je maximální výše veřejné podpory na životní prostředí na základě nákladů oprávněných k poskytnutí podpory ta, která je z následujících dvou možností vyšší:

a) základní míra investiční podpory na ochranu životního prostředí, tj. 30% hrubých investic plus 5% hrubých investic v regionech spadajících pod čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o založení ES a 10% v regionech spadajících pod čl. 87 odst. 3 písm. a) Smlouvy o založení ES;
b) míra pro regionální podporu, stanovená regionální mapou, plus 10% hrubých investic.

Dle čl. 35 Pravidel mají malé a střední podniky možnost obdržet podporu zvýšenou o 10%. Příspěvky podporovaným regionům a malým a středním podnikům lze kombinovat. Malé a střední podniky však nemají možnost obdržet dvojí příspěvek, jak podle ustanovení vztahujících se na regionální podporu, tak podle ustanovení vztahujících se na oblast životního prostředí.

Výhodnějším způsobem zjištění maximální míry veřejné podpory je postup uvedený v čl. 34 písm. b) Pravidel, neboť s jeho použitím je možno dosáhnout vyšší maximální míry veřejné podpory.

Podle čl. 36 Pravidel jsou investicemi vhodnými k podpoře investice do pozemků, které jsou nezbytně nutné pro splnění cílů ochrany životního prostředí, investice do budov, továren a zařízení na snížení nebo úplné odstranění znečištění a poškozování životního prostředí a investice na úpravu výrobních metod s cílem ochrany životního prostředí. Podpora může být dále poskytnuta na náklady na převod technologie na základě získání provozních licencí či patentovaného nebo nepatentovaného know-how, za předpokladu, že tato nehmotná aktiva budou využívána výhradně příjemcem veřejné podpory, bude na ně pohlíženo jako na amortizovatelné statky, budou zahrnuta do aktiv příjemce veřejné podpory a budou užívána v podniku, který obdržel veřejnou podporu, po dobu nejméně 5 let. Pokud budou tato nehmotná aktiva zakoupena od třetích subjektů, musí být pořízena za tržních podmínek.

Čl. 37 Pravidel stanoví, že náklady oprávněné k poskytnutí podpory musí být přísně omezeny na mimořádné investiční náklady nutné ke splnění cílů ochrany životního prostředí.
Pokud neexistují žádné normy, rovnají se náklady oprávněné k poskytnutí podpory investičním nákladům nutným k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí než je úroveň, kterou by daná firma dosáhla bez poskytnutí podpory na ochranu životního prostředí.
Ve všech případech musí být náklady oprávněné k poskytnutí podpory vypočítány bez započtení výhod vzniklých ze zvýšení kapacity, z úspor nákladů dosažených během prvních 5 let existence investičního projektu a vedlejší výroby během tohoto pětiletého období. Budou-li investice zaměřeny výhradně na ochranu životního prostředí bez jakýchkoli dalších ekonomických výhod, neprovádí se při stanovení nákladů oprávněných k poskytnutí podpory žádné další snížení.

VI. *Forma a výše veřejné podpory*

Maximální míra veřejné podpory stanovená Programem podpory činí 60 % nákladů vhodných pro podporu v případě zavádění pouze EMAS nebo ISO norem (normy) současně s EMAS a 50 % nákladů vhodných pro podporu v ostatních případech. Podpora bude poskytována ve formě dotace.
Vzhledem k zaměření a celkové míře veřejné podpory v rámci Programu podpory Úřad dospěl k závěru, že je zajištěna vyváženost mezi narušením soutěže a výhodami vyplývajícími z investic podpořených na základě Programu podpory a usoudil, že tato veřejná podpora je za podmínek poskytování vymezených ve výroku tohoto rozhodnutí Úřadu slučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody.

VIII. *Závěr*

Dne 10.7. 2003 bylo účastníku řízení doručeno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladu pro rozhodnutí i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění. Tohoto práva účastník řízení nevyužil.

Ze všech shora uvedených důvodů bylo možno žádosti o povolení výjimky vyhovět, povolení však bylo nutno podmínit tak, aby byl zajištěn soulad s výše uvedenými předpisy.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí v souladu s § 6 odst. 5 zákona o veřejné podpoře nelze podat rozklad.

Ing. Josef Bednář
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Obdrží:
Ministerstvo životního prostředí ČR
Vršovická 65
100 10 Praha 10